

Інформація про вибіркoву навчальну дисципліну
циклу загальної підготовки
 для кафедрального каталогу вибіркoвих навчальних дисциплін на
 2025/2026 н. р.

Назва дисципліни	Basics of conflict theory (Основи конфліктології)
Рівень вищої освіти	Перший бакалаврський/Другий магістерський
Курс (рік) навчання	1-3
Семестр	Осінній / весняний
Обсяг дисципліни у кредитах*	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра теорії та історії держави і права
Інформаційне забезпечення	Технічні засоби: проектор. Обладнання: комп'ютер. Програмне забезпечення: windows, power point
Форма проведення занять	Лекції та семінари
Форма семестрового контролю*	Залік

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.

Загальні компетентності:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1).
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК 4).
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК 6).
- Здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК 7).
- Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) (ЗК 8).
- Здатність працювати в міжнародному контексті (ЗК 9).

Фахові компетентності спеціальності:

- Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності (СК 1).
- Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні (СК 7).
- Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів (СК 8).
- Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності (СК 9).

- Здатністю ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування (СК 10).
- Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів (СК 11).
- Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника (СК 12).
- Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією (СК 13).

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен проявляти:

- Вміння проаналізувати правову природу конфлікту, оцінити його причини та передбачувані наслідки, методи їх вирішення і запобігання їх виникненню
- Вміння обґрунтовувати свою правову позицію в різних конфліктах, формувати аргументи для виконання повноважень посередництва (медіації), вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи своїх опонентів чи представників сторін
- Здатність аргументовано дискутувати при складних конфліктах на стадії інциденту та загострення для вирішення правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.
- Вміти використовувати передові знання і сучасні методики у процесі формування нових методів правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції у вирішенні конфліктів.
- Вміння обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях конфлікту у процесі правозастосування.
- Вміти застосовувати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій медіаторів, адвокатів, юрисконсультів та інших представників юридичних професій, які виконують функцію посередництва.
- Брати продуктивну участь у розробці проєктів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини в питаннях вирішення юридичних конфліктів різних рівнів.
- Вміння інтегрувати необхідні знання щодо порядку аналізу та вирішення конфлікту та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

Метою вивчення курсу «Основи конфліктології» є розвиток та формування у здобувачів освіти та слухачів готовності до професійної діяльності; ознайомити здобувачів з основними положеннями загальної теорії юридичної конфліктології, допомогти усвідомити сутність такого соціального феномену як конфлікт та значення конфліктології для майбутньої професії юриста, пізнати специфіку знань

та поглядів на конфлікт, дізнатися про найвищі досягнення класичної і сучасної конфліктології, розвиток критичного мислення майбутніх фахівців права, досягнення соціокультурних основ конфлікту й вироблення на цій основі комплексу умінь і навичок професійної діяльності, підвищити методологічну і методичну підготовку майбутніх юристів до дій у конфліктних ситуаціях; засвоїти в повному обсязі навчальну програму, сформувані самостійність як особистісну рису та важливу професійну якість, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність, формування світоглядних орієнтирів та моральних засад діяльності майбутніх юристів у відповідності із високими зразками моралі і права.

Тема 1. Конфліктологія як наука та навчальна дисципліна. Конфлікт як соціальний феномен.

Конфліктологія як наука. Об'єкт і предмет конфліктології. Напрями дослідження конфліктології (філософсько-соціальний, організаційно-соціологічний, індивідуально-психологічний). Специфіка науки та методи дослідження конфліктології. Накопичення знань про конфлікти (Стародавній світ, Середньовіччя, епоха Відродження). Становлення конфліктології як науки (Новий час, ХІХ – початок ХХ ст.). Сучасні концепції конфліктів (Л. Козер, Р. Дарендорф, К.Боулдінг). Поняття конфлікту та його сутнісні характеристики.

Тема 2. Юридична конфліктологія як наука і навчальна дисципліна. Методологічні засади юридичної конфліктології.

Поняття, сутність і призначення юридичної конфліктології, об'єкт і предмет вивчення. Зв'язок юридичної конфліктології з іншими науками. Ключові проблеми юридичної конфліктології. Функції й завдання юридичної конфліктології. Значення вивчення конфліктології для юриста. Взаємозв'язок юридичної конфліктології з іншими загальнотеоретичними та спеціально-юридичними науками.

Тема 3. Юридичний конфлікт як різновид соціального конфлікту. Поняття й аналітика юридичного конфлікту

Структура юридичного конфлікту і його ключові відмінності від соціального конфлікту. Причини виникнення конфліктів. Теорії механізмів виникнення конфліктів (за формулами «А», «Б», «В»). Конфліктогени та їх класифікація. Динамічна модель юридичного конфлікту. Етапи і фази конфлікту. Циклічність фаз юридичного конфлікту. Співвідношення фаз і етапів конфлікту залежно від можливості його розв'язання. Поводження людей у конфлікті.

Тема 4. Типологія та класифікація юридичних конфліктів. Сфери розгортання юридичних конфліктів.

Основні закономірності та передумови розвитку юридичного конфлікту як соціального явища. Типи конфліктних ситуацій та причини їх виникнення. Внутрішньо-особисті конфлікти та конфлікт інтересів. Міжособистісні конфлікти. Причини міжособистісних конфліктів в юридичній площині. Класифікація міжособистісних юридичних конфліктів. Керування міжособистісними і груповими

юридичними конфліктами. Міжгрупові юридичні конфлікти. Основні причини групових юридичних конфліктів. Форми прояву і способи вирішення міжгрупових конфліктів. Особливість динаміки юридичних конфліктів в залежності від правової галузі та специфічної сфери їх розгортання.

Тема 5. Характеристика окремих видів юридичних конфліктів.

Класифікація юридичних конфліктів за різними критеріями. Етапи юридичного конфлікту. Співвідношення фаз і етапів юридичного конфлікту. Причини та динаміка юридичних конфліктів. Джерела, ознаки та напрями розвитку юридичних конфліктів у просторі юридичної комунікації. Структура та динаміка юридичного конфлікту. Формули конфліктів. Типи конфліктогенів. Юридичні конфлікти в міжнародній площині.

Тема 6. Соціально-правові технології попередження юридичних конфліктів. Управління конфліктами.

Принципи і методи управління конфліктами. Структурні методи управління конфліктами.. Технології врегулювання конфліктів. Консенсусні технології вирішення конфліктів. Конфліктний медіаторинг.

Тема 7. Теорія та практика вирішення юридичних конфліктів. Юридичні способи розв'язання конфліктів.

Переговори й посередництво у конфліктних ситуаціях Сутність переговорів та умови їх застосування. Стратегії переговорів: позиційні переговори (на боротьбу) та принципові переговори (на співробітництво). Аналіз етапів переговорного процесу: підготовчий етап (підготовка до початку переговорів; початковий етап (уточнення інтересів і позицій); дискусійний етап (пошук компромісного рішення); завершальний етап (підведення підсумків). Посередництво у конфліктній ситуації. Роль посередника та вимоги до нього. Правила та методи посередника. Процесуальні способи вирішення конфлікту. Судовий процес як спосіб вирішення конфліктних ситуацій.

Тема 8. Окремі аспекти вирішення та попередження юридичних конфліктів

Різноманітність змісту правових конфліктів та різні способи і форм їх розв'язання. Концептуальний аспект розв'язання правових конфліктів. Організаційні і процедурно-процесуальні елементи запобігання юридичних конфліктів. Система юрисдикції, як організаційно-процесуальний елемент вирішення правових конфліктів. Принцип владно-примусового розв'язання правових конфліктів. Система альтернативного розв'язання юридичних конфліктів: компроміс, переговори, посередництво (медіаторство), третейський суд.

Тема 9. Особистість правника (юриста) в умовах конфлікту.

Загальні вимоги до юристів. Типові риси юристів, як прояв високої кваліфікації та компетентності в питаннях врегулювання юридичних конфліктів. Якості

прокурора та його помічника, необхідні для управління юридичними конфліктами. Якості адвоката. Взаємодія адвоката з підзахисним, суддею, слідчим, прокурором. Основні якості юрисконсульта.

Тема 10. Технології ефективного спілкування та раціональної поведінки юриста в конфлікті

Критика у професійній комунікації юриста. Реакція на критику та застосування її у практичній діяльності: особливості та об'єктивні вимоги. Прийоми зменшення негативного впливу критичних зауважень. Конструктивна і деструктивна критика. Особливості маніпулятивної поведінки. Типи маніпуляторів. Способи подолання маніпулятивної поведінки. Сутність керування юридичними конфліктами. Діагностика конфліктів. Найновіші методи регулювання юридичних конфліктів.

* Відповідно до Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін, рекомендований обсяг дисципліни становить 4 кредити ЄКТС, форма контролю – залік.

	Силабус навчальної дисципліни «Основи конфліктології» Спеціальність: 081 Право Галузь знань: 08 Право
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна вибіркової компоненти з кафедрального каталогу
Семестр	1 (перший)
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/загальна кількість годин	4 кредити / 120 годин
Мова викладання	Українська
Що буде вивчатися (предмет навчання)	Предметом вивчення дисципліни є закони й категорії, що характеризують конфлікт як соціальне явище, як різновид соціальної поведінки та взаємодії, а також, дослідження загальних законів і закономірностей виникнення й розвитку юридичних конфліктів, а також технологій, способів, методів вирішення, запобігання та управління ними
Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета)	Курс спрямований на формування у здобувачів освіти та слухачів готовності до професійної діяльності; розвиток критичного мислення майбутніх фахівців права, осягнення соціокультурних основ конфлікту й вироблення на цій основі комплексу умінь і навичок професійної діяльності, підвищити методологічну і методичну підготовку майбутніх юристів до дій у конфліктних ситуаціях; засвоїти в повному обсязі навчальну програму, сформувані самостійність як особистісну рису та важливу професійну якість, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність, формування світоглядних орієнтирів та моральних засад діяльності майбутніх юристів у відповідності із високими зразками моралі і права
Чому можна навчитися (результати навчання)	Курс готує здобувачів освіти до активного практичного застосування отриманих знань і умінь під час проходження практики у різних юридичних установах і організаціях та їх безпосередню підготовку до майбутньої юридичної професійної діяльності
Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)	Здатність розв'язувати задачі дослідницького та інноваційного характеру у сфері права,
Навчальна логістика	Зміст дисципліни Конфліктологія як наука та навчальна дисципліна; конфлікт як соціальний феномен. Юридична конфліктологія як наука і навчальна дисципліна; методологічні засади юридичної конфліктології. Юридичний конфлікт як різновид соціального конфлікту; поняття й аналітика юридичного конфлікту Типологія та класифікація юридичних конфліктів; сфери розгортання юридичних конфліктів. Соціально-правові технології

	<p>попередження юридичних конфліктів; управління конфліктами. Теорія та практика вирішення юридичних конфліктів; юридичні способи розв'язання конфліктів. Окремі аспекти вирішення та попередження юридичних конфліктів. Особистість правника (юриста) в умовах конфлікту. Технології ефективного спілкування та раціональної поведінки юриста в конфлікті</p>
	<p>Види занять: лекції, семінарські Методи навчання: проблемного викладу; навчальна дискусія; онлайн-навчання Форми навчання: очна, дистанційна</p>
Пререквізити	Знання теорії права, соціології права загальні та фахові знання, отримані на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти
Пореквізити	Знання з основ конфліктології можуть бути використані під час підготовки кваліфікаційної магістерської роботи
Інформаційне забезпечення з фонду Наукової бібліотеки та Електронного репозитарію ДВНЗ «УжНУ»	<p>Наукова бібліотека УжНУ: Переш І.Є., Зан М.І., Когут М.Г., Щока С.В. Юридична деонтологія. Навчально-методичний комплекс. Ужгород: Видавництво юридичного факультету УжНУ, 2023. 52 с. Електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ»: Когут М.Г. Зан М.І., Переш І.Є. Соціальна девіація: поняття і класифікація. Порівняльно-аналітичне право. №4 Ужгород, 2019. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/41769</p>
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія теоретичного навчання, проектор
Семестровий контроль, екзаменаційна методика	Залік, тестування
Кафедра	Кафедра теорії та історії держави і права
Факультет	Юридичний факультет
Викладач (і)	<p style="text-align: center;">Когут Марина Геннадіївна</p> <p>Посада: доцент кафедри теорії та історії держави і права Вчене звання: Науковий ступінь: кандидат юридичних наук Профайл викладача: https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/flaw-urtheory/staff Телефон: +38 066 395 69 19 Email: maryna.kogut@uzhnu.edu.ua</p>
Оригінальність навчальної дисципліни	Авторський курс, викладання українською мовою
Лінк на дисципліну	https://moodle.uzhnu.edu.ua/course/view.php?id=3193
Робоче місце:	ауд. 39, Юридичний факультет

Завідувач кафедри

Переш І.Є.

Розробник

Когут М.Г.